

Personas bankas kontu apgrozījums nesakrīt ar deklarētajiem ienākumiem (2) 1/5/21

Nodokļu nodaļas direktore, Baltijas personāla un organizāciju pārveides pakalpojumu vadītāja, PwC Latvija

Irēna Arbidāne

Turpinot iepriekšējā nedēļā uzsākto tēmu, šajā rakstā – par to, kā nodokļu maksātājam (NM) rīkoties, ja saņemts VID lūgums paskaidrot kredīta apgrozījumu bankas kontos.

Saņemot šādu lūgumu, NM jāizvērtē situācija un informācijas sagatavošanai nepieciešamais laiks. NM ir tiesības lūgt VID pagarināt informācijas iesniegšanas termiņu, argumentējot pagarinājuma nepieciešamību. Praksē VID apstiprina šādus lūgumus un var vienoties ar NM par konkrētu termiņu. Svarīgi atcerēties, ka pagarinājuma lūgums jāiesniedz, pirms pienāk VID informācijas pieprasījumā sākotnēji norādītais atbildes iesniegšanas datums. Pagarinājums ļaus NM bez steigas izskatīt savu kontu gada apgrozījumu (ienākošos naudas līdzekļus) un sniegt VID argumentētus paskaidrojumus, kā arī pārliecināties, vai visi deklarējamie ienākumi ir uzrādīti gada ienākumu deklarācijā (GID), un deklarēt tos, kas nav vēl deklarēti.

Nākamais solis – izskatīt savu bankas kontu izdrukas taksācijas gadā un izvērtēt darījumus, kas veidojuši konta kredīta apgrozījumu. Ja bijuši vairāki dažādi darījumi, piemēram, pārskaitījumi starp saviem bankas kontiem, aizdevumu atmaksa vai laulātā dāvinājumi, šīs transakcijas ieteicams sagrupēt un aprēķināt katras grupas ienākošo maksājumu kopsummu.

Pie katra grupas apkopojuma vērts norādīt, kurā kontā ienākuši maksājumi, kā arī atšifrējumos norādīt datumus un maksājuma detaļas. Gatavojot VID atbildes vēstuli, šādi var uzskatāmi sniegt informāciju un paskaidrot, kā veidojies kredīta apgrozījums no dažādiem darījumiem, kā arī sniegt atsauces par katru konkrēto maksājumu.

Sniedzot paskaidrojumu VID, vērts iesniegt arī bankas konta izdrukas, lai VID var pārliecināties par datu patiesumu. Lai izskaidrotu darījuma būtību un pierādītu tā īstenošanu, atsevišķos gadījumos var pievienot darījumu apliecinājošus dokumentus.

Ja darījumu izskatīšanas gaitā atklājas, ka kāds no ienākumiem tomēr nav deklarēts vai tam nav piemērots IIN, šo faktu var norādīt atbildes vēstulē VID. Tādā gadījumā jāinformē VID, ka noteiktā laikposmā NM labos GID un deklarēs nenorādīto ienākumu, kā arī, ja nepieciešams, aprēķinās papildu IIN. Katra NM interesēs ir pēc iespējas agrāk deklarēt nedeklarētu apliekamo ienākumu un samaksāt IIN valsts budžetā, lai neuzkrātu nokavējuma naudas.¹

Praksē VID neinformē NM par to, ka paskaidrojums izskatīts un nav tālāku jautājumu. Tādēļ savā atbildes vēstulē NM var lūgt VID rakstiski informēt par vēstules saņemšanu un veicamām papildu darbībām. Atsevišķos gadījumos VID lūgs precizēt sniegto informāciju un iesniegt saistītos dokumentus. VID var uzdot jautājumus arī citām personām, kas iesaistītas NM darījumos, lūdzot tos paskaidrot un iesniegt pamatojošus dokumentus.

Neatkarīgi no tā, vai NM pēc savu bankas kontu apgrozījuma izvērtēšanas secina, ka papildu deklarējamus un ar IIN apliekamus ienākumus nav saņēmis, ieteicams neignorēt VID lūgumu un sniegt atbildi. Ja NM ir saņēmis neapliekamus ienākumus, tie tomēr jāuzrāda, labojot GID.

Šobrīd nav publiski pieejamas statistikas par šīs iniciatīvas rezultātā papildus deklarēto ienākumu apjomu, taču skaidrs, ka arī šogad VID analizēs banku ziņotos datus un padziļināti pārbaudīs NM ienākumus.

¹ 0,05% dienā no aprēķinātā IIN, nepārsniedzot 40% no IIN saistībām.